

Opravdanost takvog pravnog zaključka proizlazi posebice iz priznanja tužiteljice koja uopće nije vidjela lokomotive koja ju je srušila, i ako je utvrđeno od strane prvostepenog suda da je baš kod prijelaza, gdje se nesreća dogodila, gorjela stanična lampa da je sama lokomotiva imala svjetlo i dala znak sviranjem. To znači da tužiteljica nije prelazila na prijelazu potrebnom oprežnošću, koju traže citirani propisi od osoba koje prelaze nezaštićene prijelaze, pa uza sve propuste željezničkog osoblja, koji su nedvojbeno utvrđeni, ipak ne bi došlo do nesreće da je tužiteljica pazila kod prelaženja. Osim toga tužiteljici kao ženi mašinovodje bio je dobro poznat čitav prostor stanice, jer je često donosila hranu na stanicu svom bračnom drugu mašinovodji.

Sud je prihvatio navod žaliteljice da je prvostepena presuda prenisko odmjerila naknadu štete za pretrpljene bolove. Ova je svota povećana i - obzirom na podijeljenu krivnju, koje razmjer nije ustanovljen, - raspolovljena na jednake dijelove na svaku stranku.

N.M.

Bilješka. - Premda se u gornjoj presudi radi o osobi, ipak ovo stajalište suda, o dužnosti pažnje prilikom prijelaza preko željezničke pruge, može vrijediti i za robu /npr. kod sudara vlaka i kamiona/.

N.M.

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 27.VI 1961.

Vijeće: dr Ernest Vajić, Gabro Badovinac, dr Branko Jakaša

Spasavanje tereta - Primjena zakona za pomoć i spasavanje na moru - Vlasnik tereta direktno je odgovoran spasavatelju za spašeni teret - Zapovjednik koji u izvanrednim okolnostima za vrijeme putovanja poduzima potrebne mjere radi zaštite interesa osoba zainteresiranih za teret, radi kao punomoćnik tih osoba

Brod "Jelsa" nakrcan teretom vina, našao se u nevolji na moru, te je zapovjednik broda zatražio pomoć. Tužitelj je priskočio u pomoć, i spasio kako brod tako i 30l hl vina. Od vlasnika tereta tužitelj traži nagradu za spasavanje u iznosu od 100.000 dinara i 11.500 dinara na ime troškova za putovanje na Rijeku da bi naplatio nagradu od tuženika. Tuženik se protivio tužbenom zahtjevu. Stavio je prigovor promašene pasivne

legitimacije, smatrajući da je u ovom predmetu pasivno legitimiran vlasnik broda "Jelsa", a ne on kao vlasnik tereta. Nadalje je prigovorio visini zahtjeva smatrajući ga prevelikim.

Prvostepeni sud je obvezao tuženika na plaćanje iznosa od 25.000 dinara nagrade za spasavanje tereta s odgovarajućim kamatama. U ostalom dijelu tužbenog zahtjeva tužitelj je odbijen. Sud stoji na stajalištu da tužitelju pripada primjerena nagrada za sudjelovanje u spasavanju tereta, "jer je to i u skladu s načelom izraženim u odredbama Bruxelleske konvencije o izjednačenju nekih pravila o pružanju pomoći i spasavanju na moru, prema kojoj svako djelo, pomoć ili spasavanje, koje je postiglo koristan rezultat, daje pravo na primjerenu nagradu". Nadalje je tužitelj postupio kao poslovođa bez naloga, te je svojim požrtvovnim zalaganjem pridonio da se imovina tuženika spasi. Visinu nagrade odredio je sud prema svojoj slobodnoj ocjeni obzirom na konkretne okolnosti slučaja.

Protiv ove presude tuženik je uložio žalbu. U žalbi navodi da prvostepeni sud nije razmotrio njegov prigovor premašene pasivne legitimacije. Ne poriče činjenične navode tužbe, no drži da iz Bruxelleske konvencije, na koju se poziva pobijana presuda, ne slijedi da je on kao vlasnik tereta dužan platiti nagradu tužiocu koji je spasavao teret.

Drugostepeni sud nije prihvatio ove prigovore tuženika.

Pozivanje pobijane presude na Bruxellesku konvenciju nema osnova, jer se u konkretnom sporu radi o pravnim odnosima isključivo jugoslavenskih subjekata. Uza sve to presuda je u pogledu glavne stvari osnovana i to iz slijedećih razloga:

Nagrada se traži radi spasavanja tereta ukrcanog na brod koji se nalazio u nuždi na moru. S obzirom na to ovaj se spor ima rješavati po pozitivnim propisima pomorskog prava, odnosno, u nedostatku istih, po pravnim pravilima pomorskog prava koje je vrijedilo prije rata, a u smislu Zakona o nevažnosti pravnih propisa itd. iz 1946. godine.

Po zakonu o odgovornosti za sudare brodova, i o zahtjevima za pruženu pomoć i spasavanje u nevolji na moru od 29. VII 1912. /List državnih zakona br. 151/1912/, kojega odredbe po mišljenju ovog suda, uz uvjete iz Zakona o nevažnosti pravnih propisa, treba primijeniti kao pravno pravilo, osoba koja spasi teret broda, koji se nalazi u pomorskoj nevolji, ima - pored prava na naknadu troškova - pravo na nagradu. Nagradu za spasavanje - ukoliko nije ugovorena - odmjeruje u slučaju sud po slobodnoj ocjeni, uzimajući u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja. Po cit. Zakonu nagrada pripada spasilocu naročito i za spasavanje stvari koje se nalaze na brodu, a ne samo za spasavanje samog broda i za sačuvanje zahtjeva narvožerinu i troškove. Iz ovoga logički proizlazi da vlasnik tereta koji je

spasjen odgovara spasiocu za nagradu za spasavanje tereta, dakle da od njega može biti direktno tužen. Iz ovoga razloga tuženikov prigovor promašene pasivne legitimacije nema temelja.

Prigovor promašene pasivne legitimacije neosnovan je u toliko više što tuženik ne poriče tvrdnju tužitelja da je spasavanje tereta vršio na izričito traženje zapovjednika broda koji se nalazio u nuždi. Čl.36 Uredbe o posadi brodova trgovačke mornarice FNRJ /Sl.1.FNRJ br.80/1949./ predviđa da je zapovjednik broda, koji se nalazi u izvanrednim okolnostima za vrijeme putovanja, dužan, radi zaštite interesa osoba zainteresiranih za teret, poduzeti sve mjere, koje su prema okolnostima potrebne, da se odvrati ili umanju šteta, odnosno da se spriječi gubitak ili oštećenje tereta. Prema tome je u slučaju nužde, u smislu čl.36 cit. uredbe, zapovjednik broda punomoćnik vlasnika tereta. Kako je u konkretnom slučaju, a prema izloženom, zapovjednik broda tražio pomoć, te se tužitelj tome pozivu odazvao i vršio spasavanje tereta, slijedi da je spasavanje tereta vršio na zahtjev tuženika, pa je već iz ovoga razloga tuženik direktno obavezan prema tužitelju da nagradi njegov rad za spasavanje tereta u smislu već cit.pravnih pravila. Visina nagrade od 25.000 dinara više je nego skromna.

E.V.

Bilješka.- Prema načelima pomorskog prava brodar broda u opasnosti spasavatelju odgovara ne samo za vrijednost spasenoga broda nego i spasenoga tereta. U gornjem slučaju spasavatelj je mogao tužiti i brodara, koji bi bio solidarno odgovoran s vlasnikom tereta.

B.J.

VISI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 19.IX 1961.

Vijeće: Julije Dim, dr Pavle Vinski, prof.dr Vladislav Brajković

Stivador, koji bez prigovora primi dispoziciju "iskrcaj tereta i uskladištenje na račun robe", radi u ime nepoznatog primaoca i dužan je uložiti protest brodara - U pomanjkanju dokumenata za ustanovljenje manjka dužan je najaviti protest - Za valjanost protesta nije nužno imati teretnicu, već je dovoljna druga isprava iz koje se može ustanoviti manjak - Brojačkim listićima ustanovljuje se koliko je robe primljeno, a ne koliko je trebalo biti primljeno